

**„Édes anyanyelv”
nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye**

Iskolai forduló

I. kategória 5-6. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Fogalmazás pontszáma: _____

Feladatlap pontszáma: _____

Összesített pontszám: _____

Feladatlapot összeállította:

Kapás Zoltánné szaktanácsadó

Verseny szakmai összefogója, irányítója:

Kulcsár Marianna szaktanácsadó

1. Párkereső

Keresd a párját a példa alapján hangrend szerint!

pl. terel

torol

torok

lehel

takar

kever

korong

_____/5 pont

2. Betűtoldás

Változtasd meg valamelyik mássalhangzó hosszúságát úgy, hogy értelmes szót kapj!

pl: len lenn

köszöni

halhatatlan

balon

sarkal

könyvel

_____/5 pont

3. Közmondás kerestetik

Egy kicsit megkevertük az alábbi közmondásokat, mégpedig félbevágtuk őket. Neked az a feladatod, hogy illeszd össze őket!

1. Lépes mézre

a) ítélik meg az embert.

2. Jó munkához

b) mindig akad bogár.

3. Munkája alapján

c) hamar elrontod.

4. Ha a csikót hamar fogod be,

d) idő kell.

5. A Duna vize se mossza le

e) ne menjen a jégre.

6. Ki mint él,

f) az emberről a gyalázatot.

7. Ki fél az eleséstől,

g) úgy ítél.

Írd le a számhoz a helyes betűjelet! _____

_____/7 pont

4. Intarzia-nevek

A mondatokban személyneveket rejtettünk el. Keresd meg őket! Húzd alá vagy keretezd be a megoldást! pl. A neved itt áll a papíron.

A radír ott hever a papír alatt.

Van, akin galléros blúz van ma?

De jó, már az eper nő a kertben!

Az esetet látta más is rajtad kívül?

A nyakam illatos az új tusfürdőtől.

Mikor mentek el Lajosmizsére?

_____/6 pont

5. Állati előtagok

Melyik az az állatnév, amely a felsorolt szavak elé téve azokkal összetett szót alkot?

a) –ketrec, –parádé, –szeretet, –kenyérfa

b) –kötő, –erő, –pokróc, –verseny

c) –bőr, –tej, –komédia, –szorító

d) –ember, –láb, –lencse, –comb

e) –orr, –hír, –láb, –bál

f) –nyelv, –gyökér, –kő, –köröm

g) –bak, –béka, –köröm, –csöcsű

_____/7 pont

6. Szólások párban

Egészítsd ki a két-két állandósult szókapcsolatot ugyanazzal a szóval vagy ugyanannak a szónak más-más alakjával! (Például: Leesik az álla. - Állig felfegyverkezve.)

a) Keress magadnak más _____!

Fiatalság _____.

b) _____ van az időnek.

Feni rá a _____.

c) Azt a _____ ütik, amelyik a legjobban húz.

Szálljon le a magas _____!

d) Ki se látszik a _____.

Hamar _____ ritkán jó.

e) Ne szólj _____, nem fáj fejem.

Keserű a _____ íze.

f) A _____ a lélek tükre.

Több _____ többet lát.

_____/12 pont

7. Dadogós szavak

A dadogós szavakban ugyanazok a szótagok, betűcsoportok ismétlődnek. Írd le dadogós szavakkal a meghatározásokat!

Pl.: egy főnév, amely többes számban saját magát ismétli = okok

kerti munkát jelentő főnév = _____

a „dalának” másként mondva = _____

kis ékszeren = _____

segélykiáltása = _____

elmúlt = _____

jó húsban levő ember = _____

gyermekgondozó = _____

_____/7 pont

8. Szópiramis

Az alábbi feladatokban piramis formájú alakzatokat kell építened – szavakból! Tanulmányozd figyelmesen a példát!

hosszmérték rövidítve

de

Add ...,Uram, az esőt!

férfinév

üdítőital

tenyerét

a)

sugár jele

véredény

kísértet

fémkorong

mázsál

titkon várt

M

ÁM

MÁR

MÁRK

MÁRKA

MARKÁT

_____/6 pont

b)
kilo rövidítve
kiváltó tényező
hím bárány
eszes
már nem fiatal
pákosztos

_____/6 pont

9. Szóhiány

A megadott szavak közül a megfelelő szót írd a kipontozott helyre! Természetesen ahol szükséges, adj neki toldalékot!

sokall, sokkal, zöldell, zölddel, talpal, talppal, estéje, estélye

János még reggel is _____ a lakás árát, pedig barátja
_____ többet ígért érte. A kerítést _____ festettük be. A
vetés már szépen _____. Cipő
nélküli _____ nem kellemes a forró homokon járni, mégis, egy fél
napig _____ kellett. Az uraság _____ a kastély
dísztermében lesz. Karácsony _____ szeretetben telik.

_____/8 pont

10. J vagy ly?

Pótold a j vagy ly betűt a mondatokban! Segít, ha rájössz a szabályra!

A dö__fös papagá__ nem i__ed meg a ka__la ma__omtól.

Bá__os borbé__bo__ong a veszé__es kasté__ban.

Görkorcso__ával __égpá__án korcso__ázni veszé__es!

A ra__ongó tolva__t lesú__totta a he__telen __óslat.

_____/10 pont

11. Petőfi 200

Petőfi születésének 200. évfordulóját ünnepeljük az idén. A következő játékos feladattal rá emlékezünk.

a) Tanulmányozd az alábbi mémet! Melyik versét írtuk át?

Vers címe:

____/1 pont

Esetleg plusz pontért tudod is idézni a vers megfelelő sorait?

b) Petőfi Sándor verseinek ismert sorait fejtheted meg a megadott magánhangzók segítségével. A címért újabb pont jár!

1. aa aa í a aa! _____

I a iő o a oa! _____

ao eü a aao? _____

E a éé áaao! _____

cím: _____

_____/5 pont

2. üee ü e a ái a uáa _____

A é eeő a uáoáa. _____

ööee oo üie o ao, _____

A uáa úi a eee ao. _____

cím: _____

_____/5 pont

12. Találd ki a történetet!

„Aki előbbre jut az életben, akinek rendeződnek az anyagi ügyei, vagy aki végre szót tud érteni valakivel, azaz aki így vagy úgy 'boldogul', arra azt szoktuk mondani, hogy **sikerült zöld ágra vergődnie**. Ez a szólás legyen a kitalált történeted mondanivalója. Írj egy történetet egy oldalban, ami ennek a szólásnak a jelentését fejezi ki! Adj találó címet is!

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

„Édes anyanyelv” nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye
Iskolai forduló
I. kategória 5-6. osztály
Javítókulcs

1. Párkereső

Keresd a párját a példa alapján hangrend szerint!

török/terek	torok
lehel	lohol
teker	takar
kever	kavar
kereng/kering	korong

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **5 pont**

2. Betűtoldás

Változtasd meg valamelyik mássalhangzó hosszúságát úgy, hogy értelmes szót kapj!

köszöni	köszönni
halhatatlan	hallhatatlan
balon	ballon
sarkal	sarkall
könyvel	könyvvel

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **5 pont**

3. Közmondás kerestetik

Írd le a számhoz a helyes betűjelet! **1. b, 2. d, 3.a, 4. c, 5. f, 6. g, 7. e**

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **7 pont**

4. Intarzia-nevek

A radír ott hever a papír alatt.

Van, akin galléros blúz van ma?

De jó, már az eper nő a kertben!

Az esetet látta más is rajtad kívül?

A nyakam illatos az új tusfürdőtől.

Mikor mentek el Lajosmizsére?

A Lajos nem fogadható el, mert nem felel meg az intarzia szabályának!

Minden helyes bejelölés 1 pont. Összesen: **6 pont**

5. Állati előtagok

a) –ketrec, -parádé, -szeretet, -kenyérfa	majom
b) –kötő, -erő, -pokróc, -verseny	ló
c) –bőr, -tej, -komédia, -szorító	kutya
d) –ember, -láb, -lencse, -comb	béka
e) –orr, -hír, -láb, -bál	gólya
f) –nyelv, -gyökér, -kő, -köröm	macska
g) –bak, -béka, -köröm, -csöcsű	kecske

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **7 pont**

6. Szólások párban

- a) Keress magadnak más **bolondot!**
Fiatalság **bolondság**.
- b) **Foga** van az időnek.
Feni rá a **fogát**.
- c) Azt a **lovat** ütik, amelyik a legjobban húz.
Szálljon le a magas **lóról!**
- d) Ki se látszik a **munkából**.
Hamar **munka** ritkán jó.
- e) Ne szólj **szám**, nem fáj fejem.
Keserű a **szája** íze.
- f) A **szem** a lélek tükre.
Több **szem** többet lát.

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **12 pont**

7. Dadogós szavak

- kerti munkát jelentő főnév = **ásás**
a „dalának” másként mondva = **énekének**
kis ékszeren = **gyöngyön**
segélykiáltása = **ajaj**
elmúlt = **eltelt**
jó húsban levő ember = **testes**
gyermekgondozó = **dada**

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **7 pont**

8. Szópiramis

a) sugár jele	R
véredény	ÉR
kísértet	RÉM
fémkorong	ÉREM
mázsál	LEMÉR
titkon várt	REMÉLT

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: **6 pont**

b) kilo rövidítve
kiváltó tényező
hím bárány
eszes
már nem fiatal
pákosztos

K
OK
KOS
OKOS
KOROS
TORKOS

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: **6 pont**

9. Szóhiány

János még reggel is **sokallta** a lakás árát, pedig barátja **sokkal** többet ígért érte. A kerítést **zölddel** festettük be. A vetés már szépen **zöldell**.

Cipő nélküli **talppal** nem kellemes a forró homokon járni, mégis, egy fél napig **talpalnia** kellett. Az uraság **estélye** a kastély dísztermében lesz. Karácsony **estéje** szeretetben telik.

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **8 pont**

10. J vagy ly?

A dölyfös papagáj nem ijed meg a kajla majomtól.

Bájos borbély bolyong a veszélyes kastélyban.

Görkorcsolyával jégpályán korcsolyázni veszélyes!

A rajongó tolvajt lesújtotta a helytelen jóslat.

Minden helyes megoldás 0,5 pont. Összesen: **10 pont**

11. Petőfi 200

Petőfi Sándor: Itt van az ősz, itt van újra... 1 pont

Kiülök a dombtetőre,
Innen nézek szerteszét,
S hallgatom a fák lehulló
Levelének lágy nesztét.

Soronként 1 pont.

+ 4 pont

1. Talpra magyar, hí a haza!

Itt az idő, most vagy soha!

Rabok legyünk vagy szabadok?

Ez a kérdés, válasszatok!

Nemzeti dal

Helyes soronként 1 pont. Összesen: **5 pont**

2. Tüzesen süt le a nyári nap sugára

Az ég tetejéről a juhászbojtárra.

Fölösleges dolog sütnie oly nagyon,

A juhásznak úgyis nagy melege vagyon. **János vitéz**

Helyes soronként 1 pont. Összesen: **5 pont**

12. Találd ki a történetet!

A fogalmazásban azt figyeljük meg, hogy a történetet milyen ötletesen írta meg a megadott szóláshoz. Mennyire ügyelt a tartalmi igényességre, kifejtettségre, a mondat szerkesztésre, választékos, a témához illő stílusra, a szókincsgazdagságra. Arra, hogy valóban a szólás jelentése-e az adott történet mondanivalója. Cím szerepel-e, s a történet tagolása jól nyomon követhető-e. Helyesírási hibáért és az írás külalakjáért nem vonunk le pontot.

*címadás **1 pont***

*ötletesség **2 pont***

*tartalmi igényesség, kifejtettség **2 pont***

*témához illő stílus, mondat szerkesztés **2 pont***

*a szókincs gazdagsága **2 pont***

*tagolás **1 pont** **Összesen: 10 pont***

Elérhető pontszám: Feladatlap 90 pont (+4 pont) Fogalmazás 10 pont

Összesen: 100 pont